

DELEN: [f](#) [t](#) [✉](#)

REPORTAGE

Oude kliniek wordt sociaal dorp in het hart van Anderlecht

SAMENLEVING ANDERLECHT 15/9/2020 KRIS HENDRICKX

Als we de poort openduwen en de affiches van de alomtegenwoordige moeder Theresa voorbijlopen, staan we al snel in een groene oase, een schril contrast met de kille buitengevel van het voormalige ziekenhuis. © Ivan Put

In hartje Anderlecht, in de schaduw van de Sint-Guidatoren ligt een groot, maar wat verborgen complex van bijna 7.000 vierkante meter. Vandaag herbergt de oude Sint-Annakliniek nog thuislozen, maar straks vertimmerd de vzw Rafaël de site tot een solidair dorp met 51 woningen, een crèche, voedselbank, sociaal restaurant en kapel. De twintig laatste bewoners zoeken wanhopig naar een onderkomen.

LEES OOK Straathoekwerker: 'Alsof iedereen weggegomd is, behalve de thuislozen'

Misschien vroeg u het zich ooit af: wat er achter de gevel met hoektorentje steekt, die tussen de Sint-Guidokerk en de academie van Anderlecht ligt. 'Rafaël vzw/asbl' prijkt er in grote letters boven de poort, maar daar wordt een leek niet meteen wijzer van.

© Ivan Put | Marie-Françoise Boveroulle is verantwoordelijke van de dienst solidariteit binnen de Brusselse katholieke Kerk, bestuurder van de vzw Rafaël en onze gids door het gebouw. "Ze zien dat de plannen nieuw leven kunnen brengen in het centrum van Anderlecht."

De gevel in kwestie mag dan bescheiden ogen, hij geeft toegang tot een uitgestrekt complex van circa zeventuizend vierkante meter, dat het volledige huizenblok beslaat tussen het Dapperheidsplein, de Broek-, de Erasmus- en de Instituutstraat. Ooit was dit de Sint-Annakliniek. Toen die in 1994 verhuisde, maakte pater Reginald Rahoens er met zijn vzw Rafaël een centrum voor thuislozen én zijn levenswerk van.

© vzw Rafaël

Als we de poort openduen en de affiches van de alomtegenwoordige moeder Theresa voorbijlopen, staan we al snel in een groene oase, een schril contrast met de kille buiten-gevel van het voormalige ziekenhuis. Een sfeervolle neogotische kapel met baksteenbekleding geeft uit op de binnenplaats.

© Ivan Put | De vzw Rafaël vertimmerd de oude Sint-Annakliniek tot een solidair dorp met 51 woningen, een crèche, voedselbank, sociaal restaurant en kapel.

Nieuwe overdekte straat

De vrouw en haar lotgenoten zijn de laatste bewoners die moeten wijken voor een groot herbestemmingsproject voor de verouderde site. Het aartsbisdom Mechelen-Brussel tast diep in de portemonnee en investeert ongeveer 12 miljoen euro in 51 woningen voor een kwetsbaar publiek, goed voor de helft van de beschikbare oppervlakte. De woningen zullen door een sociaal verhuurkantoor worden beheerd, terwijl de bewoners onder de vleugels komen van Spullenhulp (begeleid wonen), L'ïlot (daklozen), Convivial (integratie van vluchtelingen) en de vzw Rafaël zelf.

© Ivan Put | De laatste bewoners moeten wijken voor een groot herbestemmingsproject voor de verouderde site.

De andere helft van de ruimte gaat onder meer naar een Nederlandstalige crèche, een sociaal restaurant, een voedselbank, parochiale zalen en de bestaande kapel die behouden blijft. Wellicht krijgt ook Dokters van de Wereld een stek in een ensemble dat in de toekomst veel weg zal hebben van een sociaal dorp met katholieke inspiratie.

© Ivan Put

Als veel mensen zich afvragen wat er precies achter de eerder beschreven gevel ligt, is dat geen toeval. Het hele huizenblok heeft vandaag immers veel weg van een afgesloten eiland. De architecten van A229 willen daar verandering in brengen en creëren daarom een overdekte straat, die dwars door het gebouw gaat en meteen een extra verbinding creëert in de wijk. Ze vertrekken daarbij van de oude structuur: de bestaande centrale gang die ziekenwagens toeliet dwars door het gebouw te rijden, wordt weer opengemaakt en verbreed. Of de straat ook's nachts openblijft, is nog niet duidelijk.

© Ivan Put

Ook de lommerrijke binnenplaats wordt hertekend. Vandaag ligt die op de eerste verdieping en achter een muur. In de toekomst zakt de groene koer een etage tot op straatniveau en verdwijnt de muur, waardoor het gebouw zich op die plek opent naar de wijk. Bijkomend voordeel: de verlaging laat meteen ook meer licht binnen in het complex, waar het soms somber kan zijn in de onderste bouwlagen.

© Ivan Put | Ooit was dit de Sint-Annakliniek. Toen die in 1994 verhuisde, maakte pater Reginald Rahoens er met zijn vzw Rafaël een centrum voor thuislozen én zijn levenswerk van.

“De bewoners waren enthousiast over wat we van plan zijn”

— MARIE-FRANÇOISE BOVEROULLE, BESTUURDER VAN DE VZW RAFAËL

Navraag bij de gemeente leert dat alvast het bestuur de plannen voor het ensemble genegen is. “De historische kern met onder meer de kapel wordt behouden en het gebouw opent zich naar de buurt,” zegt Anderlechts schepen voor Stedenbouwkundige vergunningen Alain Kestemont (Défi). “De enige voorwaarde die we oplegden, was dat er een oplossing moet komen voor de bewoners.”

Voor 180 van de 200 bewoners die er twee jaar geleden nog waren, is die oplossing ondertussen gevonden, dankzij een intensieve zoektocht in het gespecialiseerde Brusselse verenigingsleven. Maar voor de twintig overige tikt de klok steeds luider. “De helft van die mensen heeft een uitkering en kan een woning van maximaal 500 euro betalen,” legt Boveroulle uit. “De andere helft heeft geen papieren of officieel inkomen. Maar zelfs voor die eerste groep blijkt het erg moeilijk om huisvesting te vinden. Misschien weet een van uw lezers raad?”